

הוועדה הציבורית לבחינת המתווה לשידור הציבורי העתידי בישראל

סיכום דיון- ישיבה מס' 7 - 14.11.2013

נוכחים :

רם לנדס- יו"ר

דנה נויפלד

יאיר אלוני

יהונתן רזניק

יוני רגב

קרני זיו

דפנה גלוק

צביקה גולדברג

גילאל ספדי

אסי קליין, לשכה משפטית, משרד האוצר

מוזמנים : פורום היוצרים הדוקומנטריים

ערן הורן, סמנכ"ל כספים ברשות השידור

פרופ' אמל גימאל

הגב' חנה מצקביץ, יועמ"ש רשות השידור

איגוד הבמאים

מהלך הישיבה:

כל חברי הוועדה הנוכחים אישרו את סיכום הדיון מס' 3 מיום 03.10.13 שהועבר אליהם במייל ביום 6.11.2013.

חלק א: פורום היוצרים הדוקומנטריים בישראל- אורי רוזנווקס- יו"ר הפורום, דוקי דרור- חבר הנהלה:

הפורום מייצג 400 יוצרים בישראל, ייחודם הוא שמעבר להיותם איגוד, הם מהווים גילדה שנלחמת על קיום היצירה התיעודית.

הפורום ריכז חלק משמעותי בהתקשרויות מול רשות השידור ולדעתם "הבית" של היצירה התיעודית צריך להיות רשות השידור כגוף שידור ציבורי.

להלן בעיות עיקריות שיש כיום ברשות השידור לשיטתם של נציגי הפורום:

• **ניהול לקוי-** אין הכוונה וניהול מקצועי בתחום התוכן, אין תכנון של לוחות השידורים, ההוצאות לתוכן הינן מינוריות ורק כעת בעקבות עתירת היוצרים לבג"ץ, יש עליה בחוצאות.

כמו כן, לטענתם של נציגי הפורום, הוועד המנהל והמליאה נעדרים אנשי מקצוע בתחום הטלוויזיה והיצירה. מזה כשישה חודשים אין מנהל טלוויזיה, ישנם שידורים חוזרים מדי ערב וירידה דרמטית באחוזי הצפייה. ההנהלה מנסה לקדם את האנשים המקורבים לה

במקום להביא אנשי מקצוע (לדוג' ניסיון למנות את משה נסטלבאום, זליג רבינוביץ). ההנהלה מנצלת את הכוח שיש בידה למטרות לא ענייניות ופוליטיות. מנגד, ישנו מאמץ להדיח אנשי מקצוע כגון ראש מחלקת תעודה (איתי לנצברג).

לדעתם של נציגי הפורום ישנה חשיבות רבה לעצמאות רשות השידור בבחירת גופי הניהול, רק בזכותה תהיה אפשרות מעשית להביא אנשי מקצוע מהתחום. אם לא יהיה ניתוק מהפוליטיקה, לדעתם של נציגי הפורום, אפשר לסגור את הרשות כבר עכשיו. כמו כן, יש חשיבות רבה לפיקוח על הרשות והיכולת לעקוב אחר פעילותה - שקיפות.

- בנוסף צוין, כי האופן שבו מתבצעת ההתקשרות יוצר ריכוזיות של כוח וסמכויות בידי המנכ"ל. ניהול המו"מ מול המפיקים הוא ארוך, מתמשך ולא שקוף. לדבריהם צריכה להיות שאיפה לייצר גוף שהוא באמת עצמאי, ובנוסף, שיפעל על פי נהלים מפורטים להתקשרות מול ארגוני היוצרים, שיהיה ברור מהו התהליך ומהם הקריטריונים לבחירה. כך למשל, נציגי הפורום הגישו הצעה להפקת תוכנית ברשות השידור בעקבות קול קורא לתוכנית תעודה וגילו כי, באופן לא ברור, הנציגים של מחלקת התעודה כלל לא היו בין המחליטים. מחלקת התעודה ברשות השידור אחראית רק על הפקה פנימית. בנוסף, לרשות השידור לוקח המון זמן עד שנותנים תשובה לקול קורא.

אחד מחברי הוועדה שאל האם מתווה התוכן הקיים ברפורמה מקובל על הפורום היוצרים. תשובתם הייתה כי מתווה התוכן הקיים ברפורמה, בהנחה שאכן יבוצע במלואו, הוא לא מזהיר אבל כן מדובר בשיפור משמעותי בהשוואה לעבר שבו לא הוצא כמעט שום כסף להפקות חיצוניות.

- **אופן גביית האגרה** – כמות הכסף ודרכי הגבייה פוגעים בתדמית של רשות השידור, מה שמוביל להתרסקות מעמד הרשות.

- **הטלוויזיה בשפה ערבית** – לדעתם של נציגי הפורום, הערוץ אינו רלוונטי לציבור הצופים דוברי ערבית. אין בין מקבלי החלטות בטלוויזיה ערבית עובדים מהמגזר הערבי. מרבית הזוכים במכרזים הם במאים ומפיקים יהודים אשר אינם יודעים שפה ערבית. הכסף הנועד לטלוויזיה ערבית, לטענתם, מועבר לגורמים אחרים. הקולות הקוראים שיצאו להפקות בשפה הערבית בערוץ עוררו סימני שאלה כגון- הנושא (קול קורא לחגים), המועדים שנקבעים כיעד לשידור, יחד עם תזמון הקול קורא לא מאפשרים התמודדות אמיתית ויש תחושה שמדובר במכרז תפור.

- **זכויות יוצרים** – הנושא הכי חשוב עבור נציגי הפורום. יוצרים ישראלים נלחמים על בעלות. רשת וקשר רק בגלל הנושא זה פתחו חברת הפקות באנגליה (לאחר 5 שנים זכויות חוזרות ליוצר).

לדעתם של נציגי הפורום יש ללמוד מהמודל של ה-BBC

ניתן ללמוד מהמודל של ה-BBC כגוף שידור ציבורי לעניין המבנה הארגוני – פועל מכוח האמנה, מנוהל על ידי הנהלה עליונה וחבר הנאמנים - גוף המפקח. מועצת המנהלים חייבת לייצג את עניינם של משלמי האגרה. גם הגוף המפקח מגן על אינטרס הציבור. אמנם במקרה של BBC המלכה והדרג הפוליטי הם אלה שממנים אבל אם להסתכל על קו"ח של אנשים שמונו ניתן לראות כי מדובר באנשי מקצוע.

חבר הנאמנים מקבל משוב מהציבור. הנהלות של ה-BBC עובדות לפי רישיון ל-5 שנים ואם לא עומדות בחובות – מפוזרות. הרישיון נבדק כל 5 שנים.

יש שקיפות מלאה, פרוטוקולים של המועצה מפורסמים לציבור באופן שוטף ואוטומטי, יש דוחות הוצאות לגבי כל חבר מועצה עד לרמת המשכורות של העובדים והוצאות אשל שלהם והכול מפורסם באתר.

מודל ההתקשרות מול ה-BBC - תנאים ידועים מראש ומפורסמים, אי אפשר להוסיף פרטים חדשים. בכל הנוגע לזכויות היוצרים בהפקות: מוענק ל-BBC רישיון לעשות בהפקה כרצונו במשך חמש שנים אשר בתומן, מלוא הזכויות והבעלות חוזרים ליוצר ואילו ברשות השידור המצב אין שיח בנושא (לעומת הגופי המסחריים שגם שם המצב קשה, אבל יש דיון ומו"מ). מדובר באלמנט משמעותי שישפיע על איכות היצירה שתגיע לרשות השידור.

נציגי הפורום נשאלו האם יש מקום לקיומה של הרשות כגוף הפקות? תשובתם הייתה כי אם הגוף הזה רוצה להיות רלוונטי צריכה להיות מתכונת מצומצמת להפקת פנים: חדשות, תוכנים אירוח, אקטואליה.

לסיכום: חשוב מאוד לייצר גוף שהוא באמת עצמאי, ובנוסף, שייקבעו נהלים מפורטים להתקשרות מול ארגוני היוצרים שיוכלו להבהיר מהו התהליך ומהם הקריטריונים לבחירה.

חלק ב: עון הורן, סמנכ"ל כספים ברשות השידור:

מר הורן הציג בפני הוועדה מצגת "רשות השידור: נתונים כספיים, חולשות וחוזקות תוכנית הרפורמה, רכש הפקות מקור בהתאם לתוספת לחוק רשות השידור". המצגת תועבר לחברי הוועדה (מצורפת לסיכום הדיון).

• כוח אדם:

לדבריו של מר הורן התשובה לשאלה כמה עובדים יש ברשות השידור אינה ברורה. על מנת לענות על השאלה הבסיסית הזאת הוא שכר את שירותי משרד רואה חשבון חיצוני שנדרש לבצע עבודה מעמיקה במשך מספר חודשים כדי להבין כמה עובדים נכנסו וכמה יצאו בעקבות הרפורמה המתוכננת. מר הורן להסביר שהסיבה לקושי הינה בכך שיש פער גדול בין הנתונים לגבי מספר העובדים שהוא מקבל מאגף כוח אדם לנתונים אשר עלו בבדיקה של רואה החשבון. לדבריו הדיווח במערכת כוח האדם אינה אמינה.

• הכנסות רשות השידור:

הכנסות רשות השידור מהוות כ-868 מיליון ₪ ומתחלקות באופן הבא –

53% - אגרת טלוויזיה ;

36% - משרד התחבורה ;

9% - הכנסות מרדיו ;

1% - חסויות בטלוויזיה ;

0% - תשדירי שירות ;

1% - הכנסות שונות.

הכנסות של רשות השידור שלא מאגרות עומדות על כמאה מיליון ₪.

• הוצאות רשות השידור:

- שיעור ניכר מההוצאות של רשות השידור נובע מתחום הטלוויזיה, אבל גם בתחום הרדיו יש הוצאות רבות משום שבניגוד למה שרבים חושבים גם הרדיו מתנהל בחוסר יעילות.
- הוצאות גביה, לא כולל עורכי דין חיצוניים, עומדות על מעל 8 מיליון ₪.
- הוצאות השכר - כ-50% מההוצאות של הרשות.
- לדבריו של מר הורן, סה"כ ההוצאות של הרשות כ-890 מיליון ₪ כאשר מתוכם כ-430 מיליון ₪ הוצאות השכר.

לטענתו של מר הורן, הצפי הוא ששנת 2013 תסתיים בגרעון בתזרים המזומנים. צד ההוצאות הולך וגדל כל הזמן וצד המקורות הולך ומצטמצם, וזאת בין היתר בגלל מנגנון הפחתת האגרה הקבוע בחוק והחלטות שונות. נוסף על כן, הרפורמה נעצרה ואין לרשות השידור מקור מימוני. יש חשש שהרשות תגיע לחדלות פירעון- חוסר יכולת לשלם לספקים. יצוין כי היוצרים יהיו האחרונים שיפגעו מאחר והכספים שמוקצים להפקות מהווים נכס מוגבל שמיועד למטרה זו ולכן הוא שמור.

תכנית הרפורמה- חוזקות וחולשות לדעתו של מר הורן:

יצוין כי, מר הורן היה שותף לצוות המשא ומתן מול האוצר בנושא הרפורמה.

א. תכנית הפרישה:

חוזקות: הסכם, תנאים, תשתית.

חולשות:

- מספר הפורשים. על פי הרפורמה, אם סופרים את הפורשים החל משנת 2011, למעשה לא תהיה פרישה אמיתית משמעותית של עובדים. כלומר, לפי הרפורמה אמורים לפרוש 677 עובדים. נכון להיום פרשו כבר, לדבריו של מר הורן, יותר מ-200 איש, אם לוקחים בחשבון פרישה טבעית לא נשארים הרבה עובדים שעתידיים לפרוש בעקבות הרפורמה.
- אוכלוסיות מוגנות- ההסכם נבנה כך שאגודת העיתונאים משיקולים הומניטריים רצתה לאפשר פרישה בתנאים מועדפים לבעלי השכר הגבוה ולהפריש גם את בעלי השכר הנמוך שהם למעשה העובדים החדשים ברשות מתוך הנחה שיהיה להם יותר קל למצוא עבודה בחוץ. באמצע יש עוד קבוצה גדולה של עובדים שאי אפשר לגעת בה.
- יכולת יישום- מר הורן אינו משוכנע, שאפילו בהינתן נתונים אלה, באמת יצליחו בסופו של דבר לפטר 700 עובדים.

ב. הסכמי העבודה:

- לדבריו של מר הורן, אחד היתרונות של הרפורמה הוא חובה של שעון נוכחות, כלומר תתקיים זיקה בין עבודה לבין השתכרות;
- כמו כן, ברפורמה נקבעו מנגנוני תמרוץ ועידוד, אבל כיוון שלא נקבעו קריטריונים שעל פיהם יחולקו הבונוסים, אם לשפוט על פי העבר, ללא קריטריונים אובייקטיביים יש חשש שבנוגע לאופן וסיבות לתגמול.
- לגבי "סל העבודה הנוספת" - לדבריו של מר הורן, לוקחים את השעות הנוספות לפי הדיווחים ההסטוריים של העובדים, שחלקם היו בעיתיים ומהם גוזרים סל של שעות נוספות שנכנס כחלק מהמשכורת של העובד. כשבפועל, צריך לעבוד מעט מאד שעות כדי לקבל את כל הסל. מדובר בהנצחת ובהכשרת ההעיוות ההיסטורי של שעות נוספות פיקטיביות.

מר הורן נשאל על ידי מר לנדס לגבי הפיילוט אשר נערך על ידי מנכ"ל הרשות. לדעתו של מר הורן, תוצאות הפיילוט זאת הייתה הפרזה מכוונת של ההנהלה.

- הגמישות הניהולית - במסגרת הרפורמה נעשו, במהלך שנות המשא ומתן הרבה, פשרות בעניין הגמישות הניהולית, לדוגמה - יש התחייבות להעסיק טכנאים בכל אחת מתחנות הרדיו, ללא יכולת לפטר אותם, גם אם יתברר שפונקציה שלהם אינה נדרשת. כמו כן, ציין מר הורן, כי בעולם קיימים ONE MAN STATION, ואילו ברשות השידור יש טכנאי לכל דבר. בהקשר זה, מר אלוני הוסיף כי המצב אף גרוע יותר בכל הקשור לעורכי הווידאו. העוסקים בעריכת ווידאו ברשות השידור מחולקים לשתי קבוצות: עיתונאים עורכים וטכנאים עורכים. שתי קבוצות אלה עובדות בשתי שיטות שונות לחלוטין, כל מה שמופק ע"י עובד מהקבוצה האחת לא ניתן לצרף למה שהופק ע"י עובדים מהקבוצה השניה. למשל, הנושא של סוגי עורכים שונים לא נפתר ברפורמה.

- התכנית הטכנולוגית ברפורמה - חלק מההשקעה נעשתה מכבר, וכדאי להתחשב בכך בכל החלטה שתתקבל (רוב הכסף שהושקע - 70% - זה השקעה ברכיבים שניתן להעביר אותם למתקנים חדשים).

- ארכיון - הועד המנהל אמור לקבוע כללים לגבי הגישה לארכיון. בטווח הארוך הראיה היא שהנגישות תהיה ללא עלות, אך קודם לכן יש לעבור תהליך דיגיטציה, על מנת לאפשר הנגשה מלאה. עלות הדיגיטציה של הארכיון - היא עשרות מיליונים שאמורים להיות ממומנים בחלקם ע"י הרווארד, חלקם ע"י קרן מורשת של הממשלה, וחלקם אמור להיות מוקצה מתוך 330 מיליון ש"ח שיועדו ברפורמה לשדרוג הטכנולוגיה.

בהקשר זה נשאלה השאלה - החוק מדבר על נגישות לארכיון המבוסס על עלות ללא רווח, האם המחיר שייקבע ישקף רק את התחזוקה השוטפת או גם את ההשקעות? תשובתה של אחת מחברי הוועדה הייתה כי המחוקק לא התכוון שהמחיר ישקף את ההשקעות.

ג. נדל"ן:

- לדבריו של מר הורן, לרשות השידור ישנם נכסי נדל"ן אשר יכולים להוות מקור מימון. לדוגמה, נכסי נדל"ן של רשות השידור בירושלים.
- דמי פינוי דרום הקריה - לדעתו הם בגובה נמוך בהרבה מערך הנכס. ברפורמה הנכס מחושב כ-150 מיליון ש"ח זאת הערכה שנעשתה לפני יותר מחמש שנים. הערך כיום הרבה יותר גבוה.
- כמו כן, לדעתו של מר הורן, הפתרון של לוד כחלופה לאולפן במרכז מיותר ולא יעיל, גרם לסכסוך עם העובדים.

לסיכום, לדעתו של מר הורן אם הרפורמה הייתה יוצאת לדרך הרשות יכלה להתקיים מקסימום במשך 7-8 שנים עד לחזרה בדיוק למצב הנוכחי. הבעיה, לדעתו, נעוצה בתרבות הארגונית שאי אפשר לשנות כבר ברשות השידור ולא בניהול, וזאת כי בחלק מן המקרים גם המנהל הטוב ביותר לא יצליח להשתלט וליצור סדר כאשר העובדים לא ישתפו עמו פעולה.

מר הורן סיכם כי מרכיב הזמן הוא קריטי בעיקר לאור העובדה שאנו קרובים לסוף שנת 2013 וחבל להפסיד את שנת 2014.

חלק ג: פרופ' אמל ג'מאל- הפקולטה למדעי המדינה באוני' ת"א, ראש החוג לתקשורת פוליטית, מנכ"ל אגודת עילם לתקשורת:

במישור האידיאולוגי- שידור ציבורי במצב הקיים היום, בו רוב אמצעי התקשורת הם פרטיים (מסחריים), יש לו חשיבות גדולה. על השידור הציבורי להיות מנותק מאינטרסים כלכליים ולהציג את הסוגיות המרכזיות העומדות בפתחה של התרבות והחברה במדינה, דהיינו, הצגת תכנים שאינם עומדים בקריטריונים של רווח, גם כשאין אינטרס כלכלי לשדר אותם.

יש צורך בבמה לאוכלוסייה הערבית יש צורך לדון בשפתם בסוגיות הבערות במדינה, אך יש גם צורך בשילובם בשידורים הכלליים. כמו כן, יש צורך בערוץ שישדר בשפה הערבית מאחר וישנן סוגיות ייחודיות למגזר הערבי והאלטרנטיבה היחידה שקיימת כיום עבורם היא צפייה בתכנים המשודרים ממדינות ערב, אך זאת רק משום שאין אלטרנטיבה מקומית. לדעתו של פרופ' ג'מאל, אם יהיו תכנים בשפה הערבית יהיו צופים, ביום-יום ציבור הערבי צופה בערוצים בשפה העברית.

יש נושאים שבהם הוכח מחקרית שהציבור הערבי צופה בתכנים ישראלים. הרוב הגדול של האזרחים הערביים מדבר בשפה העברית, ואולם, הניסיון מראה ששילוב של התכנים יחד לערוץ אחד, משולב, לא עובד, מאחר ועדיין מדובר בצופים שרוב שהתכנים הרלוונטיים לגביהם אינם רלוונטיים למגזר הערבי. על אף האמור, ישנם נושאים שיכולים להיות רלוונטיים לשתי הקבוצות, אבל גם ערוץ נישא לצד הערוץ הכללי שמייצג את כולם, ויעסוק בסוגיות פנימיות. מובן כי יותר נוח שהתכנים בסוגיות שרלוונטיות למגזר הערבי יהיו משודרים בשפת האם, לא רק כערך פונקציונאלי, אלא גם ברמת ההשפעה של התכנים.

חשוב לזכור שיש ייחודיות תרבותית לאוכלוסייה הערבית, והתחושה של הציבור הערבי היא שחסרה להם במה.

המטרה היא לא ליצור גטו תרבותי, אלא ליצור במה וביטוי לאוכלוסייה. זה לא חייב להיות בערוץ נפרד אם המשאבים לא יאפשרו זאת, אבל כן צריכה להיות התייחסות נפרדת ולתת מענה לסוגיות של האוכלוסייה בשעות שידור ייחודיות ובתכניות ייחודיות. המודל של ערוץ כללי שבו ישולבו ערבים לא צלח. מודל זה לא צלח גם ברשתות המסחריות לפי של ערוצי הרשות השנייה, להם יש חובה לשדר 5% שידורים בערבית, נוסף על כן, זה לא באמת נותן ביטוי לציבור.

נתוני חדירת אינטרנט באוכלוסייה הערבית- מעל 50%. על אף אחוזי החדירה- האינטרנט אינו מהווה תחליף לטלוויזיה בקרב אוכלוסייה זו.

חלק ד: חנה מצקביץ, היועצת המשפטית, רשות השידור, ועו"ד ליאת בלום אחראית על תחום זכויות יוצרים:

עוה"ד חנה מצקביץ, מכהנת כיועצת המשפטית של רשות השידור ב-16 השנים האחרונות.

בתחילת הדין הציגה עוה"ד חנה מצקביץ לחברי הוועדה בסקירה לעניין מספר תביעות העומדות כנגד רשות השידור

רשות השידור הוא אחד הגופים הציבוריים שהכי מעסיק את בתי המשפט והפרקליטות. לפי הסקירה:

- במסגרת דיני עבודה: יש כרגע 113 תביעות מתוכן 5 תביעות בענייני סכסוכים קיבוציים, 44 תביעות בגין פגיעה בזכויות עובדים, 64 תביעות בנושאי פנסיה תקציבית, בתוכן גם תביעות של המנכ"ל שתובע את האירגון שהוא מנהל.
- אגרה: 60 תביעות בנושאי אגרה ע"י נושים שנדרשו לשלם+3 תובענות ייצוגיות.
- נזיקין: 4 תביעות.
- לשון הרע: 4 תביעות.

- תביעות אזרחיות : 3 תביעות.
- עתירות לבג"ץ : 3 עתירות נגד הרשות.

סכום התביעות העומדות הינו כ- 406 מיליון ₪, כאשר הסכום שהופרש לעניין זה בדוחות הכספיים הינו 53 מיליון ₪. כמעט תמיד לתביעות בדיני העבודה היה חלק מרכזי בהליכים המשפטיים שמנהלת הרשות. מרבית התביעות הן בדיני העבודה ובתחום האגרה.

• הסכמי העבודה:

לדעת היועצת המשפטית, הסכמי העבודה שנחתמו ברפורמה היו יכולים להיות לא כל כך גרועים, הבעיה היא שלצד הסכמי העבודה נוצרו נוהגים שהפכו להיות הסדרי העבודה המרכזיים. כך לדוגמא לעניין שעות נוספות פיקטיביות, כאשר התופעה נוצרה כולם גינו אותה ואף יצאה חו"ד משפטית המגנה את התופעה. לא נעשה דבר בעניין, התופעה השתרשה והפכה לנוהג מקובל.

לטענתה של גבי מצקביץ הרפורמה הכשירה את השעות הנוספות הפיקטיביות ע"י הסלים. במשך שנים היה נהוג ברשות השידור שהדירוג המשולב מקבל שעה נוספת בסוף היום, הנוהג היה שאת השעה הזאת לא עובדים (לעניין זה דו"ח גינזבורג – דוח שנגע גם בהסכמים). לדברי היועצת המשפטית, ככל שמקורבים יותר להנהלה, כך מקבלים יותר שעות נוספות. ברפורמה בעצם לקחו את הדיווח של העובדים על שעות נוספות והכניסו אותו למשכורת.

• הנהלת רשות השידור

לדבריה של גבי מצקביץ, כיום, יש קושי בהתנהלותה ובתיפקוד של ההנהלה והתחושה היא של "ספינה טובעת".

לדעתה, הרפורמה לא יכולה לשנות את הדבר המהותי ביותר שקורה ברשות - נורמות פסולות שנובעות מתרבות הארגונית שהשתרשה ואי אפשר לעקור אותה.

הקושי העיקרי הוא בתחום ניהול כוח האדם שנעשה בצורה בלתי עניינית. אין ישיבות ואין דיונים, אין תכניות עבודה, אין תהליכי עבודה מקובלים. בעיית היעדר הניהול משפיעה על ההתנהלות של הרשות באופן יומיומי, יש תופעות של קידום ומינוי מקורבים וזאת בלי קשר ליכולת ולכישורים שלהם. לדבריה אין ברשות מי שלוקח אחריות. המקום עובד בנוהל הישרדותי. ההחלטות שמתקבלות הן לא מושכלות ולא מנומקות, הדברים לא נשקלים לגופו של עניין, אין שקיפות בהתנהלות, אין סדרי עדיפויות ברורים ומוגדרים, אין מעקב אחרי חוזים. חותמים על חוזים של הפקות למשל וההתנהלות בשטח כלל לא משקפת את הסיכומים כפי שכתובים בחוזה.

הוועד המנהל מתנהל כגוף פוליטי. הוועד המנהל הוא זה שבוחר את המנהלים, על כן, אם ועד המנהל פוליטי - המינויים הם פוליטיים. לדברי של גבי מצקביץ, היו תקופות שלא היה ועד מנהל וזה מנע מלקיים מכרזי כוח אדם, והעובדים התמנו כעובדים בפועל, תוך שהם מתנהלים לפי רצון ההנהלה על מנת לקבל את המינוי. באופן כללי הניהול הוא בלתי תקין, מכרזים רבים שכן פורסמו, הסתיימו במינוי אנשים שאינם אנשי מקצוע בעלי הכישורים הנדרשים. למשל מינוי של סמנכ"ל הטכנולוגיה שנבחר על ידי הוועד המנהל, לאיש לא היו כישורים הנדרשים לתפקיד והוא אף הורשע ברישום כוזב. הוועד המנהל בהחלטתו לא לקח בחשבון את היותו בעל תיק משמעותי, המכרז בוטל בעקבות כך. כאשר נערך המכרז מחדש המנהל הזה נבחר שוב. הפעם ההחלטה כללה בתוכה את העובדה שהוא הורשע בעבר. יש לציין כי בתפקידו אמורים היו להפקיד בידיו 330 מיליון ₪ לשידור הציד.

לדעתה של היועצת המשפטית, אין סיכוי לתקן את הרשות, המצב אינו בר תיקון. ניהול כוח האדם הבעייתי ברשות לא יאפשר לפתוח דף חדש

• מוסדות הרשות:

אין פיקוח ואין בקרה על מוסדות הרשות, המוסדות שהתמנו לא ממלאים את תפקידם. יש חיכוכים בין הוועד המנהל למליאה ובפועל הם לא מתפקדים. מנגנון בית הדין למשמעת כמעט ולא מתפקד כי מי שמכהן שם מקבל איומים מפורשים.

• תוכן:

הגורמים המנהלים את תחום התוכן לא מכירים כלל את הוראות חוק רשות השידור, מהן החובות, ומהם הקריטריונים. כך לדוגמא, לדבריה של גבי מצקביץ, מנהלים וחברים בוועד המנהל לא יודעים כלל מה זה סוגה עילית.

בשנת 2012 רשות השידור עמדה בהוראות החוק, ויש תקווה שכך גם בשנת 2013, על אף שהתחושה היא שרוצים להוציא את הכסף רק לשם ההוצאה, ופחות באופן שמטייב את המסך. יש השקעה בתוכן, אבל לא מצליחים לייצר תוכן שמייחד את הרשות. אין מדיניות שידור ברורה, אין החלטות ותכניות עבודה ברורות, מה שלא מאפשר תכנון לטווח הארוך. לדעתה של גבי מצקביץ הכסף יוצא מהר מידי עם מעט מידי פיקוח. כמו כן, היא ציינה כי ברשות השידור אין תמיכה ראויה של מערכת מחשוב, הכול מועבר בכתב יד. בתנאים אלו אין יכולת ליצור מעקב ופיקוח על התכנים. גם כאשר שודר משהו מוצלח- קשה להתחקות אחרי מה ששודר. בגלל היעדר מערכת המחשוב המתאימה, אי אפשר לעקוב גם אחרי זכויות הקניין של יוצרי התוכן. ולכן, לדבריה, אי אפשר לשדר תכניות חדשות באינטרנט כי אין שום מעקב ממוחשב אחרי זכויות יוצרים.

התקשרויות – אין נוהל התקשרויות ברשות השידור. בשנת 2008 ניסו לקבוע נוהל מחייב, היתה המון עבודה סביבו. אך דווקא היום, כשמדובר בהוצאה של סכומי עתק להפקות חיזוניות, אין שום נוהל מחייב. הלשכה המשפטית ביקשה להעביר סדנאות למנהלים, בנוגע לנהלים, אך זה לא קרה. מדובר בהמון כסף ציבורי, לדבריה חובה שההתקשרויות הללו יהיו שקופות לציבור. רק לאחרונה הגיעו להסכמה ששייכות ועדת ההתקשרויות יוקלטו.

- זכויות יוצרים

כאמור אין תיעוד של שימוש בזכויות יוצרים (למשל, אין תיעוד מסודר של שירים ששודרו בתכנית מסוימת). כתוצאה מכך, יש עשרות פניות של אקו"ם בהקשר של חלוקת התמלוגים, ויש בלגן גדול בעניין זכויות היוצרים.

- אגרה

מגיעות לרשות השידור מאות תלונות בנושא האגרה. הסיבה העיקרית למצב, שוב, היא כי מערכת המחשוב ברשות אינה מתאימה לצרכיה. גם בנושא זה המצב לא משתנה ולא משתפר במהלך השנים.

לסיכום היועצת המשפטית של רשות השידור חושבת כי אין תקנה לרשות השידור במצב הנוכחי. הרפורמה לא תעזור וחייבים לחשוב על פיתרון אחר הרבה יותר מקיף.

חלק ה: איגוד הבמאים: אסף כרמל- מנכל איגוד הבמאים, רוני ניניו- חבר באיגוד, דורון צברי- חבר בעבר חבר הוועד המנהל:

הצעתם העיקרית של נציגי האיגוד הבמאים היא חד משמעית - לסגור ולפתוח מחדש את הרשות. אך זאת בתנאי שמתחלפים כל עובדי הרשות. לדבריו של אחד מנציגי האיגוד, אשר עבד בעבר ברשות, המקום הזה (רשות השידור) כל כך רקוב שלא ניתן להישאר בן אדם ישר ולהמשיך לעבוד שם.

• **מבנה הרשות**

לדעתם של נציגי האיגוד, הגוף החדש צריך להיות קטן ורזה, הרשות החדשה יכולה למנות בין 100-200 איש. בנוסף, צריך שיהיה תחומתה של הקדנציה של המנהלים ברשות השידור. עם זאת, כשהגוף יהיה קטן, ואנשי המקצוע בו יהיו מעולים, זה כבר יוביל להצלחה ולצמיחה של הרמה.

• **ניתוק הזיקה הפוליטית**

לשיטתם של נציגי האיגוד, חשוב לנתק את הרשות (החדשה) משליטה פוליטית. איגוד הבמאים הציע מנגנון למינוי הבכירים ברשות. חברי הוועדה העירו לדוברים כי צריך לזכור שתמיד מי שיפתח את שרשרת המינויים יהיה גורם פוליטי. בהקשר הזה, טענו נציגי האיגוד כי החוק הקיים לא מספק פתרון לבעיה, לדעתם, אישור התקציב על ידי הממשלה הוא בעייתי. ב-BBC למשל, יש תהליך של אישור תקציב למשך 8 שנים שנעשה לאחר תהליך של בירור ולמידה עמוק.

• **רדיו**

לדעתם של נציגי האיגוד הרדיו טוב בחלקים מסוימים, למשל תחנה FM88 ותכניות מסוימות ברשת ב'. עם זאת, כשמסתכלים על התמונה המלאה גם הרדיו, לדעתם, הוא – רקוב.

• **הוצאת הפקות מחוץ לרשות השידור**

כל ההפקות צריכות לצאת החוצה, למעט חדשות ותחקירים. הרשות תפרסם מכרזים שעובדים לפי נוהל- קביעת לוז מחייב לקיום המכרז. רק בדרך זאת ניתן יהיה לעודד את היצירה המקומית. ניתן אף לפנות לבתי ספר לקולנוע על מנת לחפש יוצרים חדשים ומקוריים. צריך להוציא את ההפקות למי שיכול לעשות משהו מקורי ומעניין, גם בנושא שלכאורה לא מעניין.

קרנות הקולנוע הישראליות מגיעות להישגים גבוהים מאד בתקציב מצומצם- יש תהליך סלקציה ויש לקטורים מקצועיים שמתחלפים, והם אלה שקובעים.

לדעתם של נציגי האיגוד, המדד להצלחה של שידור הציבורי לא חייב להיות הרייטינג, אלא השביעות רצון של הצופים. הרשות צריכה לפתח מנגנון מעקב- סקרי שביעות רצון מהתכנים. הם אף ציינו כי נכון להיום אין ברשות השידור מחלקת מחקר.

• **זכויות בבעלות על היצירה**

לטענתם של נציגי האיגוד, המציאות דורשת התאמת המצב החוקי והסדרה מחודשת של תחום זכויות היוצרים. היוצרים הם אנשים ללא זכויות סוציאליות, וזכויות היוצרים הן הדבר היחיד שיש להם.

נציגי האיגוד נשאלו מהו אחוז החלוקה שצריך להיות בין הרשות לבין היוצר. תשובתם של נציגי האיגוד הייתה רשות שידור מחויבת בהגיינות מוגברת ולכן הכלל צריך להיות 0% לרשות ו-100 אחוז ליוצרים. היא צריכה להוות סמן ימני. בהקשר זה, המודל של ה-BBC מקובל על האיגוד הבמאים- הרשות תקבל את זכות השידור למשך תקופה ולאחר מכן הבעלות תחזור ליוצר. אחד

מחברי הוועדה העיר שאם בהיבט הציבורי רוצים לפתח את הרשות, השאיפה היא שגם לרשות השידור תהיה אפשרות ליהנות מהפירות השקעה שלה ולהיות בעלים באחוז מסויים של התוכן. נציגי האיגוד לא מסכימו עם הערה והביאו לדוגמא את חברת "ארטא" שקנתה את הסרט "וולס עם באשיר" בסכום גבוה מאד תמורת 3 שידורים במשך שנתיים, זאת, לדעתם, תפיסה של עידוד יוצרים. הרשות צריכה לעודד את היוצרים לקחת סיכונים, והיא עצמה צריכה להיות מוכנה לקחת סיכונים.

• ארכיון רשות השידור

• מדובר בארכיון היקר ביותר בארץ – 5400 ש"ח לדקה. לדוגמא ארכיון המדינה גובה 104 ש"ח לדקה, בערוצים המסחריים הממוצע עומד על 720 ש"ח לדקה. מדובר במונופול חיוני על הזיכרון הוויזואלי של המדינה והוא צריך לעמוד לרשות הציבור. קולנוע - הטלוויזיה המסחרית משקיעה מעט מאד כסף בקולנוע, והם אף מבקשים כעת להפחית. רשות השידור כלל לא מעורבת בתחום הזה. ב-BBC יש מחלקה שלמה ומוצלחת שמשקיעה בסרטי קולנוע.

לסיכום: תפקידה של רשות השידור להיות סמן של איכות, שקיפות, הוגנות ולהוביל תרבות ישראלית.

אין היום תחרות אמיתית בין הגוף הציבורי שיכול לעשות סדרת דרמה שתגרום לערוצים המסחריים לרצות לעשות את אותו הדבר ולהצליח כמוהו. הדבר יכול לגרום למהפך תרבותי במדינת ישראל.

נציגי האיגוד נשאלו כיצד צריך להיראות השידור הציבורי בישראל. התשובה הייתה שלא חייבים רק סוגה עילית ניתן גם להפיק תכניות ילדים, תכניות ייעודיות לאוכלוסיות מיוחדות שגם הם יכולות וצריכות להיות במסך של הערוץ הציבורי, תכנית תחקירניות. לעומת זאת, שידורי ספורט אינן חובה, אולי רק ענפים לא פופולריים. גם בתחום הרדיו השידור הציבורי צריך לתת מה שאין ברדיו מסחרי.

לשבוע הבא יוזמנו: תל"י – חברת התמלוגים.

מועד ההתכנסות: יום חמישי הבא בין השעות 18:00-14:00.

רשמו: חגית ברוק ויולי לסנובסקי

חתום: רם לנדס, יו"ר הוועדה

